

Katja Kožuh

***Ustvarjalni izziv
ob Tavčarjevem letu***

Škofja Loka, februar 2023

UVOD

Ob stoletnici smrti Ivana Tavčarja sem pripravila ustvarjalne izzive, s katerimi lahko počastimo nadvse dragocenega pisatelja. Zasnovani so na poseben način, in sicer omogočajo kramljanje z nekaterimi glavnimi protagonisti iz bolj znanih Tavčarjevih del (*Cvetje v jeseni*, *V Zali* in *Visoška kronika*). Posledično spodbujajo posameznikovo soudeležbo v samih zgodbah.

Naj omenjena dela služijo kot kašipot, ki nakazuje različne smeri pisanja, vsaki možnosti pa je priložen citat, kateremu sledijo vprašanja oziroma razmišljanje ali razlaga.

Ustvarjalci lahko sodelujete s proznimi in pesniškimi prispevki. Naj vaša pisala vstopijo v pripoved, vanjo vnesejo osebno uglašeno svežino in obrišejo prah s črk ...

Lepo vabljeni v literarni, ustvarjalni svet.

Katja Kožuh, mag. prim. knjiž.

KAZALO

UVOD	2
PROZA.....	4
ZGODBENI DODATEK	4
1. JURIJEV SKOK V VODO.....	4
2. POLIKARPOVO OPRAVIČILO	6
3. METINA SREČA.....	8
SODOBNI JANEZI.....	10
ESEJ NA TEMO LJUBEZNI.....	11
POEZIJA	12
BALLATA.....	12
GAZELA	14
VILANELA	16
LITERATURA.....	19

PROZA

ZGODBENI DODATEK

1. JURIJEV SKOK V VODO

»Agata je napravila križ, se sklonila, stisnila srajčico okrog nog in pogumno stopila v vodo. Pri kraju je bila drobna sipa in lahko se je hodilo. Potem pa so se pričeale škrļjavke, da jo je bodlo, ko je stopala po njih. Źe ji je segalo čez kolena, da so se pokazali zaokroŹeni udje in da je Źe nekaj njenih las plavalo po vršini.

Gledalcem je zastajala sapa. Takrat je zavpila mati mesarica:

»Obrni se, revišče, saj si Źe v vodi! — Obrni se, pa prideš Źiva na suho!«

Ker se Agata za klic ni zmenila, se je zatogotila mesarica: »Saj vendar nisi gluha!«

In tudi druge so vpile: »Obrni se!«

Zmeden bi bil v takem poloŹaju vsak človek in tudi Agato je to kričanje gotovo še bolj spravilo v zmedo. Naprej je silila, zašla je v curek, da je voda zašumela okrog nje in da jo je prav hitro izpodneslo. Naenkrat je leŹala deklica v valovih, pa se je zopet vzdignila, oblačilce se je bilo tesno oprijelo njenih udov in prav kakor brez vsake obleke je stala pred svojimi sodniki.

MnoŹice so otrpnile in niti glas ni prišel iz črnih krdel. Takrat se je zgodil čudeŹ — kaj drugega ne morem zapisati.

Tik vode je rastel jesen in star je Źe moral biti, ker je vrh kazal suho vejevje. Pri tolikem šumu, pri tolikem številu zbranih ljudi je bil sédel na suho vejo mlad muhovček. Ni se bal ne vpitja ne množic. »Ček!« — je dejal in spustil se je z jesena. Agati okrog glave se je poganjal za mušicami, ki jih je mrgolelo po zraku. Tudi dve lastovki sta se pripodili nizdol po Poljanščici ter parkrat zaplesali okrog dekliča, o katerem smo Źe skoraj vedeli, da ne bo prišla Źiva iz vode. — O tem se je pozneje govorilo še leta in leta. — Loško Źenstvo je padlo na kolena in glasno je zadonela molitev svetega očenaša. Mene pa vse to ni presunilo in še vedno se mi je v duši oglašalo: »Morda je pa le kriva.« —

Sedaj je Agata poskušala, da bi bredla naprej. In res je zabredla kaka dva koraka v curek, pa se je videlo, da vode ne bo premagala. Takrat sem imel priliko, da sem prav natanko opazil, kako je škof Joannes Franciscus dvignil roko in dal znamenje z njo. Na to znamenje je grajski lovski mojster, ki je bil obenem grajski ribič, kaj spretno odrinil z malim čolničem od kraja ter ga obrnil proti globočini. Vtem je moč valov izpodnesla Agato, da je hitro izginila pod površino.

Ljudstvo je kričalo, lovski mojster pa je z vso silo veslal proti kraju, kjer se je deklica potopila. Schwaiffstrigkh in njegova gvardija so vpili: »Mir, ljudje, mir!«

Takrat je bilo, da sem tičal jaz ob bregu, prav kot bi imel na vsaki nogi težko železje, in z mesta se niti premakniti nisem mogel. Takrat pa se je tudi zgodilo, da je brat Jurij v obleki in obutvi skočil v vodo. Okrog njega je zavreščalo in visoko je zapljuskalo, da sem, ker sem tičal v bližini, prišel pod ploho in da sem bil moker skoraj ravno tako kakor on, ki je že plaval sredi vodovja. Parkrat se je pognal, pa je bil pri nji, ki se je bila sredi globočine zopet prikazala. Z močno roko se je je oklenil, z drugo pa je delal mogočne kroge, da sta bila prav kmalu pri kraju, kjer je bila voda plitva. Tu je postavil dekleta na mehko sipo in dejal:

„In sedaj, Agata, prosim te v imenu Boga, stopaj, da prideš živa iz vode! “«

(Tavčar, *Visoška* 206 –208)

Agatino sojenje in ugotavljanje nedolžnosti prvoosebni pripovedovalec opisuje skozi Izidorjevo dojemanje, skozi njegovo strahopetno šibkost. Kot očiten protipol, med množico stoji tudi Jurij. Kaj se njemu plete po glavi, kakšne so njegove misli tik preden skoči v vodo in pomaga Agati? Naj vaš pripovedovalec Izidorju vzame besedo in isto situacijo opiše skozi Jurijev pogled.

2. POLIKARPOVO OPRAVIČILO

»Oče je vendarle prišel.

Neko popoldne, ko je mati molzla v hlevu, je vstopil. Videlo se mu je, da je še bolj osivel; proti svoji navadi je bil pustil brado rasti in ta je bila čisto bela.

Za trenutek je obstal pri vratih; z mogočno svojo postavo je segel skoraj do stropa. Korak za korakom se mi je bližal.

Zastajala mi je zavest in oziral sem se proti njemu, kakor se ozira golobica na jastreba.

Pomaknil je stol k postelji, predme na odejo pa je položil usnjato, deloma z železom okovano rokavico, ki so jo nekdanj nosili švedski jezdec. Sedel je prav k meni ter me zamolklo pozval:

»Izidor, vrzi mi jo v obraz!«

Nisem se premaknil, nakar je glasno zavpil: »Vrzi!«

Okrog ustnic so se mu napravile čudne poteze, a v čelo se mu je vrezala globoka guba, kar je govorilo, da postaja srdit.

V strahu sem prijel rokavico ter jo zavihtel k obrazu, s katerim je oče silil proti meni.

In res je moralo železo zadeti starega moža, ker se je prikazalo nekaj krvi na njegovem obrazu.

Polikarp je zaječal:

»Pravično je, da me z zaničevanjem kaznuje moj lastni otrok!«

Posegel je po moji ročici ter sklonil nad njo svojo kakor iz železa skovano glavo. Ni spregovoril besede; samo telo mu je časih zatrepetalo, ker ga je pretresalo kesanje.

Zasilile so mi solze v oči, tako da sem ihté spregovoril: »Oče, saj nisem več hud!«

Odhitel je od mene. Ko je stopal po čumnati, so se mu pletle noge, kakor da bi bil izpil preveč vina. Dobro vem, da je Polikarp Khallan malokdaj pil čez mero in da je bil trezen tudi tisto popoldne.

Moja levica je bila mokra, mokra od solz, ki jih je prelil ponosni moj oče!

Nikdar ni govoril z mano o tem dogodku.«

(Tavčar, *Visoška* 17 – 18)

Kaj bi Polikarp lahko povedal Izidorju, kako bi se mu lahko opravičil, če bi mu ponosna in hkrati trpeča duša to dopuščala? Kaj bi rekel, če bi le uspel nekoliko utišati krivdo, o kateri se otroku še sanjalo ni? Opravičilo lahko zapišete skozi otroško perspektivo, skozi Izidorjevo dojemanje in opisovanje, ali pa se poglobite v jedro Polikarpove krivde, prestopite v njegov glas in razgrnete misli, ki se sprehajajo po bolečem molku. Česa v

citatnem delu po vašem mnenju Polikarp ne zmore ubesediti, čeprav se kesa svojega dejanja?

3. METINA SREČA

»Nisem se mogel več vzdržati, naslonil sem se k njej ter ji šepnil na uho:

„Govoril sem z očetom in materjo, oba sta zadovoljna, da se oženim pri Presečnikovih, če me ti hočeš.“

Bliskoma je dvignila glavo in tudi telo je stegnila, da je stala kakor sveča tik mene. Obraz ji je bil v trenutku bel kot sneg, potem pa se je zopet žaril kot roža, da se je videlo, kako ji je vrelo po duši. Spregovoriti ni mogla, in šele ko sem ponovil, če me hoče, je vzdihnila: „Jest?“

„Da, ti, Meta! druge nočem, samo tebe vzamem! Sedaj odgovori, če me hočeš?“

Spregovoriti le ni mogla. Odpirala je ustne, ali beseda ni prišla iz njih, nakar je pričela z glavo kimati in pokimala je trikrat ali štirikrat, tako da ni bilo dvojbe, da me hoče.

Raztegnila je roke proti meni in hipoma me je objela — pri nas se zaljubljen parček ne poljubuje, pri nas se objema — in čutil sem, kako mi je tesno oklenila roke okrog vrata in kako je pritiskala svoje lice k mojemu.

„Tako sem se bala,“ je zaihtela, „da vzameš Fortunovo!“

„Šemica, ali sem Katro klical?“

„Za vselej prideš na Jelovo brdo?“

„Za vselej! Za vse življenje bova mož in žena.“

„Mož in žena!“

Takrat se je spustila v jok in jokala je, kakor še nikdar nisem slišal ženske jokati. Vse telo se ji je treslo in krčevito se je pritiskala k meni. Moja tolažba je ostala brezuspešna.

„Mož in žena vse življenje!“ — to so bile zadnje besede, ki jih je tarnala med solzami! Naenkrat sta se ji razrešili roki, s katerima je bila objela moj vrat, in desnica ji je onemogla zdrknila čez mojo ramo. Obrazek, ki se je nagnil od mojega lica, je bil brez vsake kaplje krvi. Oči so se ji široko odprle, in okrog ust, ki so tudi narazen silila, se ji je napravila črta bolesi in muke. V hipu je brez zavesti ležala v mojem naročju — — —

In tedaj, častite prijateljice, sem mislil, da je tudi meni prišla zadnja ura. Umeti nisem mogel, da je umrla, da mi je v rokah umrla, a še danes, ko je preteklo toliko let in ko se še vedno vsak hip živo spominjam tistega trenutka, imam občutek, da ni resnica, da je zgolj le moja domišljija, da je umrla, — pa je v resnici umrla! Zdravniki so sicer trdili, da ji je srčna hiba vzela življenje in da bi bila morala prej ali slej od kake večje razburjenosti umreti, ali jaz vem bolje: zavest sreče ji je vzela življenje.«

(Tavčar, Cvetje 233 – 235)

Kaj bi Meta še povedala Janezu, če se njeno srce ne bi ustavilo? Kako bi se razumela, če bi ji bilo dano živeti? Bi ji srčna hiba vzela življenje kasneje, kaj bi še lahko bil sprožilec? Ponuja se veliko smeri za nadaljnji tok zgodbe ...

SODOBNI JANEZI

Janez v Cvetju v jeseni se zave svoje 'starosti', ko prestopa v 38 leto:

»Ko se je po travnikih otava kosila [...] sem vzel v roko pratiko ter izračunal, da dosežem točno po štirinajstih dneh osemintrideseto leto svojega brezpomembnega življenja. Teh osemintrideset let mi je tičalo neprijetno v kosteh: spodaj se mi je pričenjalo telo že nekako nesimetrično zaokrožati, zgoraj ob sencih pa je že nekaj sivelo, kakor pozimi, če leži ivje na vejevju. Sicer pa se mi je dobro godilo. Nekaj let že nisem poznal nikakih skrbi, kakor so me svoj čas davile na visoki šoli, in v pravadah sem koval če že ne rumenjakov, vsaj srebrnjake, tako da sta se napolnila dan za dnevom lonec in skleda. Vzlic temu pa me je tistega dne, ko sem ob roki pratike določil svojo starost, zavest, da se staram, prav potlačila in ravno tako me je potlačilo prepričanje, da mi na svetu ne ostaja drugega, nego tisto, kar imenuje Latinec: fructus consumere.

Stroj si, — tako sem govoril sam sebi — ki bo tekel, dokler so posamezni deli količkaj v redu. Potem pa tu in tam kaj odneha, oči ti pokvari kratkovidnost, lasje ti izpadejo in po členkih se ti nabere apno, da teče stroj le še s stokanjem in ječanjem. Pri koncu pa vse skupaj pade in kakor staro šaro te odneso v stran! Če se pa ob najzadnjem koncu vprašaš, je-li tvoje življenje imelo kaj višjega pomena ali namena, ne moreš drugega odgovoriti nego: „Ni ga imelo!“

Tako sem govoril sam sebi, in prav živo sem čutil, kako me je potrla teh osemintrideset let, katere skoraj dopolnim. Kje naj dobim sočutno dušo, da izlijem vanjo svojo otožnost?«

(Tavčar, Cvetje 139 – 140)

Kako živijo sodobni moški te starosti? Poskušajte opisati način življenja in mišljenje moškega, ki v to starost prestopi leta 2023. Je samski ali poročen? Se čuti starega? Kakšen poklic opravlja? Je zadovoljen s svojim življenjem, dosežki? Ponuja se možnost za zapis kratke zgodbe. Pustite domišljiji prosto pot ...

ESEJ NA TEMO LJUBEZNI

»„Kaj veste ve tri, kaj vedo vaše tovarišice, kaj ve moderna ženska o tisti ljubezni, ki pretresa telo in dušo, ki veže dušo in telo, ki je kakor nevihta, ki pride, da ne veš od kod, ki te podsuje, ki te stolče, da se od nje nikdar več ne oddahneš, ki jo pa vendar hočeš imeti, in najsi zaradi nje življenje izgubiš! Kaj ve veste o taki ljubezni! [...] Pretresla me je ljubezen, enaka viharju, enaka nevihti! Prišla je pozno, prav tako je prišla, kakor pride časih kako cvetje v pozni jeseni. Sadu ni rodila, kakor ga ne rodi jesenski cvet.“«

(Tavčar, Cvetje 138-139)

»Ljubezen nam je vsem v pogubo, takó mladeniču, ki se zagleda v cvetoči obraz cvetočemu dekletu, takó ptici na zelenem vrhu, pojoči pesem ljubezni in vabeči grahasto družico na svatbo v prvi pomladi.«

(Tavčar, V Zali 114)

Tavčarjev odnos do ljubezni je večplasten. Po eni strani jo privzdiguje na piedestal, po drugi jo oblači v pojem pogube. Poskusite zapisati vaš osebni pogled na to t.i. najvišje čustvo. Kako razumete ljubezen? Koliko obrazov lahko nadenemo temu čutenju, koliko vrst ljubezni obstaja? Pri pisanju si lahko pomagata s primerjavo novel V Zali, lahko se navežete na ljubezensko zgodbo Janeza in Mete, ki bi se sicer lahko končala tudi srečno. Se strinjate s pogledi, ki jih Tavčar razgrinja skozi svoje protagoniste?

POEZIJA

BALLATA

»Plesal sem z njo. Pričetkom se ni hotela k meni nasloniti, ali kmalu se je vdala in slonela mi je na prsih, da sem kar čutil, kako ji je utripalo srce. Čudno je, kako ve to ženstvo v pogorju plesati. Kdaj se plesanja nauči, kje se ga nauči, kdo ve? Pleše ti pa, ko da je ustvarjena za ples. [...] Ko sva plesala, je stalo ob strani vse polno gledalcev. Vsi so se v duhu udeleževali plesa. Danijel je kričal: „Suči jo!“ Jakopin pa: „Dobre volje, Janez!“ Meti so rože cvetele po obrazu in po vratu, posebno kadar sem med plesom udaril z nogo ob tla, da se je vse zatreslo.«

(Tavčar, Cvetje 184 – 185)

Tako, kot sta plesala Janez in Meta, zna plesati tudi sama pesem oziroma prav posebna plesna italijanska pesniška oblika, ki jo imenujemo **ballata**. Le ta je cvetela v visokem srednjem veku, njeno ime pa izhaja iz glagola *ballare*, kar pomeni plesati, ples pa vpliva tudi na samo kompozicijo te oblike.

Uvodna verza učinkujeta kot **refren**. Temu sledi **štirivrstična kitica**, in sicer so **prvi trije verzi monorimni** (rimajo se z isto rimo), **četrty verz** pa imenujemo **obrat**, saj z rimo prikliče refren. Verz ballate je **jambski enajsterec**.

Pesem je lahko poljubno dolga, vse dokler želi pesnik z verzi plesati po papirju in po plesišču lastne domišljije.

Sama oblika je vesela in razigrana. Vabljeni na pesniški ples ...

PRIMER:

Boris A. Novak: VABILO NA POMLADNI PLES

X	Hej, vsi in vse na hitri, divji ples
X	razgretih, mladih, čudežnih teles!

A	Na glavi stark je lepi beli sneg.
A	Lasje ledu mrtvijo rečni breg.
A	A Čas bo zimo brž pognal v beg,
X	že prvo cvetje klije sred dreves!

X	Hej, vsi in vse na hitri, divji ples
X	razgretih, mladih, čudežnih teles!

B	Pomlad se zbuja, živa kal nemira
B	v petju ptic in vonjih sred večera,
B	na dnu srca, v nadržu vsemirja!
X	In pesem naj gori kot zvezdni kres!

X	Hej, vsi in vse na hitri, divji ples
X	razgretih, mladih, čudežnih teles!

C	O letni čas željá! Pomlad je mlada
C	kot najina ljubezen, ki bi rada
C	skočila čez nevarni rob prepada
X	vse do nebes poljuba, prav zares!

X	Hej, vsi in vse na hitri, divji ples
X	razgretih, mladih, čudežnih teles! ...

(Novak, 78 – 80)

GAZELA

»Dekle se je naslonilo na Jurijs. Nekaj sta šepetala med sabo, potem zopet nekaj in naenkrat se je Agata oklenila njegovega vrata. Ni bilo dolgo, pa je zaspala, tako da je tudi šepetanje ponehalo tam gori v sedlu.

Ko sem se oziral na ta dva, se je v meni nekaj pretrgalo in padlo je zagrinjalo, da sem lahko gledal na vse, kar je tičalo za njim. [...]

Korakal in korakal sem tik konja, ali najrajši bi bil padel po zemlji ter si pulil lase s svoje glave. Bilo mi je odkrito, da si je izbrala drugega, in v polni meri sem se zavedal svoje prisege, da ji tega braniti ne smem!«

(Tavčar, *Visoška* 215 – 216)

Jurij je izbral Agato in ona je izbrala njega. Izidor se je umaknil njuni iskreni ljubezni. In takšnemu občutenju pritiče ena od lepših pesniških oblik, ki v svojo verzno predivo vpleta prav **dvorjenje fantov in deklet**. Ta posebna oblika se imenuje **gazela**. V njej se nenehno ponavljajo ene in iste besede in rime.

Stkana je iz samih **dvostišij**. V začetnem dvostišju se zadnji besedi verzov **ponovita** ali **rimata**, to besedo ali rimo pa nato **ponovi vsak drugi, torej sodi verz**. Lihi verzi so nerimani. Seveda obstaja možnost rimanja ali ponavljanja besed tudi na začetku ali na sredini verza. Sama dolžina te pesniške oblike sicer ni strogo določena. Ima lahko le šest, ali pa kar trideset verzov, odvisno od tega, kdaj govorica oziroma dvorjenje utihne in nastopi nežnost tihega poljuba.

PRIMER:

Boris A. Novak: DLANENO PLATNO

Oblačim tvoje gole roke v dlaneno platno,
obuvaš moje boste noge v dlaneno platno,
in ko se, plamen, slačim zate v pepel noči,
oblačiš moje bežne rame v dlaneno platno,
in ko se, voda, slačiš zame v obalo žeje,
oblačim nežne, snežne dojke v dlaneno platno,

in ko se, zrak, preoblačim v mehak somrak objemov,
oblačiš vse hvaležne boke v dlaneno platno,
in ko se, zemlja, slečeš v podzemlje želje,
oblačim neizbežnost spola v dlaneno platno,
in ko me slačiš, gola, ko me slačiš, gola rana,
oblačim tvojo krhko ženskost v dlaneno platno,
in ko te slačim, čas, in ko te slačim, lačni čas,
oblačiš mojo prhko moškost v dlaneno platno,
in zdaj, ko naju zebe, zdaj, ko naju zebe jutro,
oblačim tvojo golo smrtnost v dlaneno platno,
oblačiš mojo golo smrtnost v dlaneno platno ...

(Novak, 170 – 172)

VILANELA

»Med potjo me je vprašala Meta sramežljivo:

„Kaj če biti, kar je napisano na srcu?“

Čmerno sem odgovoril:

„Kaj če biti? Če mlada starega vzame, joka potem! Drugega biti ne more“. In dodal sem: „Če mene vzameš, pa boš tudi jokala!“«

(Tavčar, Cvetje 183)

»Kaj naj počnem? Bil bi ji lahko oče, ali sedaj naj jo vzamem? Morda kakor kralj David Moabičanko, da ga je grela v postelji? Ozrl sem se na vitko telo, ki je tako naravno počivalo na zeleni trati; ali ob enem sem si predstavljal, kako bi bilo to telesce, če bi ga vtaknil v tiste smešne cunje, v katere tako rade lezejo naše gospe in gospodične. In kak bi bil ta obrazek, če ga potisnem pod tisto, kar imenujejo gosposke ženske klobuk, ki je vselej nekaj zmečkanega, nekaj pomandranega, nekaj takega, kar ni ničemur podobno, kar je vrhunec neokusnosti in kar, častite dame, pametnega človeka z največjo silo od vas odganja. V taki smešnosti naj bi živela Meta z Jelovega brda; prej nego poteče leto, jo pograbi jetika in jaz naj postanem njen morilec! Z očitkom za očitkom sem obteževal svojo trpečo dušo. Tudi je še mlada in še precej otročja! Ko stopi v pametnejšo dobo, bo sprevidela, da to, kar je vezalo mene in njo, ni bila prava ljubezen. Pride drug, ki zdrami njeno srce, pa bo nesrečna ona in nesrečen postanem tudi jaz, ker se nisem mogel krotiti ob času, ko se je lahko še vse zadržalo. Pričela se mi je oglašati pamet in ker se vendar nisem hotel docela odpovedati, sem sklenil, da bo najbolje, če počakam leto dni. Ta čas naj se deklica razvije in morda se kmalu zave, da nisem edini možki na svetu. Če me do tedaj pozabi, tudi prav, vsaj sam sebi potem ničesar očitati ne bom imel!«

(Tavčar, Cvetje 203 – 204)

Med Meto in Janezom je veliko pomembnih razlik. Najbolj izstopata starostna in socialna, povrhu vsega pa sta še v sorodu ... Obstaja pa tudi pesniška oblika, ki je zaradi izmeničnega ponavljanja dveh verzov skozi pesem zelo primerna prav za upesnjevanje **nasprotij in razlik v življenju**. Sama od sebe se na tem mestu ponuja **vilanela**, ena od zelo očarljivih in tudi dramaturško učinkovitih pesniških oblik.

Vilanela je bila prvotno sicer italijanska ljudska pesem, ki so jo pogosto uporabljali kot spremljavo pri plesu. Izraz izhaja iz italijanske besede *villa* (podeželska hiša ali kmetija), oziroma iz izraza *villano* (kmet).

Francosko pesniško obliko pa je z istoimensko pesmijo iznašel pesnik Jean Passerat ob koncu 16. stoletja. Le ta ima **šest kitic**, in sicer **pet trivrstičnic** in **sklepno štirivrstičnico**. Hrbtenico pesmi tvorita **prvi in tretji verz**, ki se nato izmenično ponavljata kot zadnji verz oziroma **refren vseh drugih kitic**. V zadnji, sklepni štirivrstičnici zazvenita kot **sklepni akord pesmi**. Celotna pesem temelji na oklepajočem izmenjavanju dveh rim (aba). Primerna je za upesnjevanje **različnih čustvenih stanj**. Ni nujno šaljiva pesem, lahko je tudi resno intonirana.

PRIMER¹:

Boris A. Novak: SOMRAK

A1	Zgodnja je ura in pozen je čas,
b	z ladjo luči smo nasedli na čer,
A2	čudno veselje vstaja v nas.

a	Jutri je včeraj in danes je mraz,
b	jutro zasiže in že je večer,
A1	zgodnja je ura in pozen je čas.

a	Čas je okrušil jasnino vseh jas,
b	prostor cveti v neskončni nikjer,
A2	čudno veselje vstaja v nas.

a	Svet se odmika kot mrtev obraz,
b	prazno zazrt v nikogaršnjo smer.
A1	Zgodnja je ura in pozen je čas!

¹ Črki **a** in **b** označujeta rimo. Male črke označujejo verze, ki se ne ponavljajo, veliki črki **A1** IN **A2** pa verza, ki se ponavljata kot refren.

a	Roke sklenimo čez travnati pas,
b	zemlji izmerimo zvezdni premer!
A2	Čudno veselje vstaja v nas,

a	prišepetava tajinstveni glas,
b	z molkom besed preveden na papir.
A1	Zgodnja je ura in pozen je čas,
A2	čudno veselje vstaja v nas ...

(Novak 514 – 517)

LITERATURA

Novak, Boris A., 2016; *Oblike duha*: zakladnica pesniških oblik. Ilustriral Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Tavčar, Ivan »Cvetje v jeseni« Izbrano delo. III. knjiga. Zbirka Naša beseda. Ur. Franček Bohanec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1968. 135-240.

---. »V Zali« Izbrano delo. I. knjiga. Zbirka Naša beseda. Ur. Franček Bohanec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1968. 111-262

---. »Visoška kronika« Izbrano delo. II. knjiga. Zbirka Naša beseda. Ur. Franček Bohanec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1968. 7-233.